

**ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAAN PERUSTUVA
LUKUVUOSISUUNNITELMA****Lukuvuosi 2023–2024**

Päiväkoti	_____
Esiopetusyksikkö	Soppeenmäen esiopetus
Esiopetusyksikön yhteistyökoulu	Soppeenmäen Yhtenäiskoulu
Käsitelty päiväkodissa (pvm.)	26.8.2023

ESIOPETUKSEN YLEINEN JÄRJESTÄMINEN**Työ- ja loma-ajat**

Lukuvuosi 2023–2024 (768 tuntia)

Syyslukukausi	9.8 - 22.12.2023
Syysloma (vko 42)	16. – 22.10.2023
Kevätlukukausi	8.1. – 1.6.2024
Talviloma (vko 9)	26.2. – 3.3.2024
Pääsiäisloma	28.3. – 1.4.2024

ESIOPETUSRYHMÄN TOIMINTAKULTTUURI

- Toiminnan periaatteet ja työtavat

Soppeenmäen esiopetus toimii kolmessa pysyvässä pienryhmässä. Jokaisessa ryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia. Aikuiset toimivat pysyvinä opettaja – hoitaja työpareina.

Soppeenmäen esiopetuksessa toimintatavat ovat samanlaiset jokaisella pienryhmällä. Pienryhmistä huolimatta toimitaan tiiviinä yhteisönä. Yhteistyön ja viestinnän on toimittava, että arki toimiin sujuvasti esiopetuksessa.

Työtapojen valintaan vaikuttavat lasten mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet sekä kasvattajatiimin vahvuudet. Työtapoja arvioidaan jatkuvasti.

- Oppimisympäristön käyttö

Oppimisympäristö muodostuu kahdesta luokkatilasta Soppeenmäen Yhtenäiskoulun A-rakennuksessa kolmannessa kerroksessa ja koulun pihasta. Oppimisympäristönä toimii koulun muutkin tilat mm ruokala. Urheilutalon monitoimisalista on varattu vuoro kerran viikossa. Koulun lähellä on useita retkipaikkoja, kuten leikkipuisto ja metsä, joita käytetään viikoittain hyödyksi. Läheisessä puistossa ulkoillaan lähes päivittäin.

- Lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen, kestävä elämäntapa (Yvi esiops s. 20)

Soppeenmäen esiopetuksessa lasten oppimista tuetaan yksilöllisesti mm lähiohjauksella, kuvin, viittomin, piirtämällä ja pilkkomalla tehtäviä. Tuen tarpeen ollessa jatkuvaa lapselle suunnitellaan henkilökohtaiset tuen rakenteet. Toiminta tehdään pienryhmissä ja lapsia opetetaan ja ohjataan henkilökohtaisesti tarvittaessa. Toimintaa eriytetään lasten tarpeet huomioiden. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopettaja on paikalla esiopetuksessa vähintään kerran viikossa. Perheitä ohjataan ja opastetaan hakutumaan oikeanlaisten palveluiden ja tukitoimien piiriin.

Kestävään elämäntapaan kiinnitetään huomiota esimerkiksi harjoittelemalla ottamaan riittävä määrä ruokaa, pitämällä yhteisiä tavaraostahuolta, käyttämällä kierrätysmateriaaleja askartelussa ja kierrättämällä paperit ja kartongit luokassa. Kaveri- ja tunnetaitoja harjoitellaan koko esiopetusvuoden ajan erilaisissa arkisissa tilanteissa.

- Leikki ja toiminnallisuus opetuksessa (kokonaisvaltainen oppiminen) (Yvi esiops s.35–36)

Esiopetuspäivään kuuluu aina aikaa leikille, jolloin lapsella on mahdollisuus valita leikki ja tekeminen. Lapsia autetaan leikin valinnassa ja leikeissä mm. leikkikuvien avulla, leikkikaverien pyytämisessä. Leikeissä tavoitteena on tutustua kaikkiin esiopetuksen lapsiin ja onnistua vuorovaikutuksessa monenlaisten lasten kanssa leikkiessä.

Esiopetuksessa tehtäviä tehdään usein toiminnallisesti mm. pistetyöskentelynä.

Esiopetuksessa toimitaan pienryhmissä. Pienryhmissä työskentely takaa hyvät mahdollisuudet toiminnalliseen oppimiseen: tilaa on enemmän ja aikuiset pystyvät keskittymään opettamaan ja tukemaan lapsia.

- Digitaitojen tukeminen

Soppeenmäen esiopetuksessa tutustutaan mediasisältöihin monipuolisesti erilaisten välien kautta. Lasten kanssa pohditaan, että onko kaikki televisiossa tai peleissä nähty totta.

- Liikuntaan kannustaminen (Yvi esiops s.49)

Soppeenmäen esiopetuksessa on mahdollisuus liikkua esiopetuksen tiloissa tai koulun käytävillä. Arkiliikuntaa tulee päivittäin paljon pitkistä siirtymistä kolmannesta kerroksessa mm. ulos ja ruokailuun.

Esiopetuksessa lapset ulkoilevat päivittäin koulun pihassa, lähipuistossa ja -metsässä. Koulun pihassa on paljon liikuntaan kannustavia välineitä ja telineitä sekä urheilukenttä.

Urheilutalon monitoimisali on esiopetuksen käytössä kerran viikossa.

Esiopetuksessa lapset käyvät muutamia kertoja uimassa uimahallissa ja talvella hiihtämässä ja luistelemassa.

Lasten kanssa keskustellaan liikkumisen tärkeydestä sekä perheitä kannustetaan liikkumaan yhdessä.

Hyvinvointi ja turvallinen arki (OPH 2022)

Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuisen läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. (Esiops s. 29)

- Kiusaamisen ehkäisy ja kiusaamiseen puuttuminen esiopetusryhmässä

Soppeenmäen esiopetukseen on tehty kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma. Se on käsitelty henkilöstön kanssa suunnittelupäivänä 27.8.2023.

Kiusaamista ennalta ehkäistään tunnetaitoja harjoittelemalla, tutustumalla kaikkiin lapsiin esiopetuksessa ja puuttumalla kiusaamiseen heti. Esiopetuksen yhteisöllisessä opiskeluhoito ryhmässä keskustellaan, onko kiusaamista tapahtunut esiopetuksessa.

ESIOPETUKSEN ARVIOINTI (Ylöjärven esiops s. 36–38)

- esiopetusryhmän seuranta- ja arviointikäytännöt

Toimintaa arvioidaan säännöllisesti tiimipalavereissa ja pedagogisessa tiimissä. Lasten kanssa toimintaa arvioidaan pelaamalla laatupeliä.

- pedagoginen havainnointi ja dokumentointi

Toimintaa kuvataan, viikko-ohjelma kirjataan Päikkyyn huoltajille nähtäväksi ja havaintoja kirjataan ylös, Padlet alusta toimii dokumentoinnin välineenä.

- lasten osallisuus toiminnan arvioinnissa

Lapset pelaavat säännöllisesti laatupeliä. Pelin kysymykset valitaan sen mukaan, mitä asiaa arvioidaan. Arjessa lapsilta tulee spontaania palautetta ja se otetaan huomioon myös.

- lasten itsearvioinnin tukeminen

Lapsia ohjataan tiedostamaan omaa oppimistaan. Oma oppimista arvioidaan keskustelemalla tai käyttämällä erilaisia arviointimenetelmiä kuten itsearviointilomakkeita tai kuvia arvioinnin tukena.

- huoltajien osallisuus arvioinnissa

Huoltajat osallistuvat esiopetuksen arviointiin antamalla palautetta päivittäisissä keskusteluissa sekä vastaamalla asiakastytyväisyyskyselyyn. Huoltajat voivat tuoda esille omia ajatuksiaan esiopetuksesta lapsen oppimissuunnitelman keskusteluissa.

LASTEN JA HUOLTAJIEN OSALLISUUS ESIOPETUKSESSA

Huoltajien osallisuus esiopetuksessa (Ylöjärven esiops s. 32–33)

Lasten huoltajilla on mahdollisuus tulla tutustumaan esiopetuksen toimintaan huoltajalle sopivana aikana.

Huoltajat voivat antaa päivittäisissä kohtaamisissa palautetta ja ideoita esiopetuksen toimintaan.

Heillä on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan asiakastytyväisyys kyselyyn vastaamalla.

Huoltajien kanssa keskustellaan toiminnasta lapsen oppimissuunnitelma keskustelussa.

Soppeenmäen Yhtenäiskoululla toimii vanhempainyhdistys, minkä toimintaan myös esiopetuksen huoltajat voivat osallistua.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma

- lasten ja huoltajien osallisuus suunnitelman laadinnassa

Lapsia havainnoidaan ja tehtävien avulla pystytään arvioimaan lasten taitotasoa.

Lasten kanssa keskustellaan esiopetuksen arkeen liittyvistä asioista ennen oppimissuunnitelman laadintaa ja heidän näkemyksensä kirjataan suunnitelmaan. Eskarilainen voi osallistua oppimissuunnitelma palaveriin ainakin osittain.

Huoltajien näkemys kirjataan suunnitelmaan heidän kanssaan käydyn keskustelun pohjalta.

- laatumiseen ja arviointiin liittyvät käytännöt

Syksyllä suunnitelmaan kirjataan tavoitteet tulevalle esiopetusvuodelle. Opettajat kirjaavat tavoitteet havainnoin perusteella ja sopivat keskustelun huoltajien kanssa. Jokaiselle lapselle on

nimetty opettaja, joka vastaa oppimissuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä. Suunnitelmaa arvioidaan tarvittaessa, mutta viimeistään keväällä ennen kuin tiedot siirretään koululle. Jos lapsella on tuensuunnitelma, oppimissuunnitelmaan kirjataan vain sellaisia tietoja, mitkä eivät tule tuensuunnitelmassa ilmi.

Tiedottaminen

- tiedottaminen esiopetuksesta

Esiopetuksessa tiedotetaan pääasiassa Päikky-sovelluksen välityksellä. Tiedottaminen tapahtuu myös päivittäisissä kohtaamisissa huoltajan kanssa.

- tiedottaminen esi- ja alkuopetuksen yhteistyöstä

Huoltajia tiedotetaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyöstä vanhempainillassa ja Päikyn kautta.

ESI- JA ALKUOPETUKSEN JOUSTAVAT TOIMINTATAVAT (Ylöjärven esiops s. 33–34)

- käytännön yhteistyön toteuttamisen muodot joustavissa opetusjärjestelyissä

Joustavaa esi- ja alkuopetusta on Soppeenmäen Yhtenäiskoulussa torstaisin klo 9-11.30 välisenä aikana kaksi oppituntia. Aikaan sisältyy myös siirtymät, pitkä ulkoilu ja ruokailu. Joustavan toiminta alkaa syysloman jälkeen. Sitä ennen toimintaa suunnitellaan. Joustavassa käsitellään ympäristötietoa sekä lisäksi taito- ja taideaineita. Siihen suunniteltu kaksivuotinen lukuvuosisuunnitelma. Joustavaan toimintaan osallistuvat esiopetus ja ensimmäiset luokat.

- alkuopetuksen ja esiopetuksen toimijoiden välinen yhteistyö

Esi- ja alkuopettajat toimivat tiimipareina. Tiimipari suunnittelee yhdessä joustavan toiminnan tunteja. Koko esi- ja alkuopetuksen suunnitteluakin on säännöllisesti. Luokkien oleminen samalla käytävällä mahdollistaa myös pikaisen suunnittelun käytävällä.

- vastuu- ja yhteyshenkilöt

Esi- ja alkuopetuksen opettajat, koulun rehtori ja esiopetuksen johtaja.

- tiedonsiirron toteuttamisen käytännöt (taitojen havainnointi- ja huoltajien lomakkeet)

Koulun erityisopettaja käy tutustumassa esiopetus ryhmiin keväällä. Jos tuleva luokanopettaja on tiedossa hän käy katsomassa tuleviaan oppilaitaan.

PEDAGOGINEN TUKI

- kolmiportaisen tuen toteuttaminen, seuranta ja arviointi esiopetusryhmässä (Ylöjärven esiops s. 56–70)

Yleinen tuki: Soppeenmäen esiopetuksessa käytössä olevia yleisen tuen menetelmiä ovat: lapsen yksilöllinen huomiointi, lapsen oppimisvalmiuksien ja tarpeiden huomioiminen, lasten keskinäinen vuorovaikutus, tutu ja turvalliset aikuiset, myönteinen ja kannustava ilmapiiri, välittäminen ja huolenpito, terveyttä edistävä ravinto ja liikunta sekä lepo, kuntouttava arki, pienryhmätoiminta, joustavat opetusjärjestelyt, varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio, kuvien käyttö toiminnan tukena, moniammatillisen työryhmän tuki.

Arjen tukin - kaavake auttaa tarvittaessa oikeanlaisten tukimuotojen valinnassa.

Lapset huomioidaan yksilöinä ja tukea tarjotaan yksilöllisesti ja joustavasti.

Tehostettu tuki: Tehostetun tuen aloittaminen perustuu lapsesta tehtyyn pedagogiseen arvioon, jonka tekee opettaja erityisopettajan konsultaation tukemana. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee yhteistyötä esiopetuksen henkilökunnan ja lapsen huoltajien kanssa ja auttaa ohjaamaan tarvittaessa muiden tukimuotojen piiriin.

Erilaisia tehostetun tuen keinoja ovat yksilö-, pienryhmä- ja samanaikaisopetus.

Toimintaympäristöä on mahdollisuus muokata tarpeen mukaan (esim. Kuvien käyttö, tavaroiden uudelleen järjestäminen). Lapsen tarpeen mukaan tehty tehostetun tuen oppimissuunnitelma kirjattuine tavoitteineen toimii suunnittelun ja toiminnan apuna.

Erityinen tuki: Erityisen tuen aloittaminen perustuu lapsesta tehtyyn pedagogiseen selvitykseen, joka on laadittu tai laaditaan yhteistyössä moniammatillisessa ryhmässä lapsen kasvatus- ja opetushenkilöstön kanssa. Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma HOJKS. Opettaja laatii suunnitelman yhteistyössä huoltajien ja mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Erityinen tuki tarkoittaa, että lapsi saa päivittäin suunnitelmallista tukea toimintaansa ja oppimiseensa. Lisäksi käytössä ovat kaikki tehostetun tuen tukikeinot.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on mukana toiminnassa vähintään kerran viikossa ja järjestää tehostetun ja erityisen tuen lapsille tarvittaessa omaa pienryhmätoimintaa. Lasten mahdolliset terapiapalvelut järjestetään koulun käytänteiden mukaan.

- kuvaus siitä, miten lapsen tuki toteutuu esi- ja alkuopetuksen yhteistyössä

Yhteistyön muotoja ovat mm. Konsultaatiot erilaisilta ammattilaisilta, samanaikaisopetus ja pienryhmät. Erityisopettaja osallistuu tuen suunnitelman laatimiseen ja arviointiin sekä huoltajien kanssa keskusteluun.

Tuen suunnitelmat päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja aina tarpeen vaatiessa.

Yhteistyötä tehdään tuen suunnittelussa koulun laaja-alaisen erityisopettajan ja koulupsykologin kanssa.

ESIOPETUSRYHMÄN OPISKELUHUOLTO

(Opiskeluhoollon osalta uudistetun esiops:n perusteiden mukaiset asiat)

Esiopetusryhmän käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Ammattinimike ja nimi (ei ammattikäyttöön tarkoitettuja puhelinnumeroita!)

lääkäri

terveydenhoitaja Katariina Uusi-Ilkainen

psykologi Otto Laakso

kuraattori Veronica Acs

Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

- Esiopetusyksikön yhteisöllisen opiskeluhoolloryhmän kokoonpano, kokoontumisaikataulu sekä toiminnan sisältö

Esiopetuksen opiskeluhoolloryhmään kuuluvat esiopetuksen opettajat, erityisopettaja sekä johtaja. Lisäksi tarvittaessa kutsutaan mukaan kuraattori, terveydenhoitaja, kasvatuksen ja opetuksen suunnittelija.

Yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä kokoontuu pvm

- Opiskeluhoolloryhmä kokoontuu 2-4 kertaa lukuvuoden aikana sekä tarvittaessa.

Esiopetuksesta osallistutaan kaksi kertaa vuodessa laajennettuun opiskeluhoolloryhmän palaveriin. Koulun opiskeluhoollon henkilöstö on myös esiopetuksen käytössä.

- Esiopetusryhmässä on keskusteltu lasten kanssa yhteisistä toimintatavoista ja laadittu lasten kanssa säännöt (pvm.)
- Toimintatapa esiopetusryhmässä poissaolojen seuraamiseen ja niihin puuttumiseen

Poissaoloja seurataan Päikyn kautta. Niihin puututaan tarvittaessa ja keskustellaan huoltajien kanssa esiopetuksen velvoittavuudesta. Toistuvissa poissaoloissa konsultoimme kuraattoria tilanteesta.

- Kuvaus esiopetusryhmän kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevasta toiminnasta (jos ryhmässä on kuljetettavia lapsia)

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

- Esiopetusryhmän käytännöt lapsen ohjaamisessa opiskeluhoollopalveluihin
Huoltajien kanssa keskustellaan, jos huomataan, että lapsella olisi tarvetta opiskeluhoollopalveluista. Huoltajia ohjataan ottamaan yhteyttä oikeaan tahoon. Tarvittaessa myös esiopetuksesta ollaan yhteydessä.

- Esiopetusryhmässä käytettävät menettelytavat asiantuntijaryhmän kokoamisessa ja suostumuksen hankkimisessa

Lapsen yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokoaa opettaja. Ryhmän kokoamisesta ja tarkoituksesta keskustellaan huoltajien kanssa ja ryhmä kootaan huoltajien kirjallisella suostumuksella. Suostumuksen hankkii esiopetuksen opettaja. Huoltajilla on oikeus kieltäytyä ryhmän kokoamisesta.

- Opiskeluhoitokertomusten laatimisen ja säilyttämisen menettelytavat esiopetusryhmässä

Opiskeluhoitoryhmän vastuuhenkilönä ja oppilashoitokertomuksen laatijana toimii koollekutsuja. Opiskeluhoitokertomus laaditaan opiskeluhoitokertomus – lomakkeelle. Opiskeluhoitokertomukset säilytetään esiopetuksen tiloissa lukitussa kaapissa.

- Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetusryhmässä

Jos esiopetuksessa lapsi tarvitsee lääkettä, siitä tehdään lääkehoitosuunnitelma. Suunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa. Lääkehoidosta vastaa lääkehoitokoulutuksen saanut hoitaja. Erityisruokavalion järjestämisestä vastaa koulun keittiö. Erityisruokavaliota varten huoltajat toimittavat lääkärin / terveydenhoitajan todistuksen. Esteettisestä syystä järjestettävään ruokavaliointodistusta ei tarvita. Lasten erityisruokavaliot on myös merkitty Päikky - sovellukseen.

Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

- Opiskeluhoitotyöstä tiedottaminen esiopetusryhmän lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Huoltajia tiedotetaan opiskeluhoitokertomuksesta vanhempainillalla ja Päikyn kautta. Lisäksi heille jaetaan opiskeluhoitokertomuksen esite eri toimijoiden palveluista.

Yhteistyötahoja kutsutaan opiskeluhoitokertomukseen tarvittaessa. Lisäksi heitä konsultoidaan tarvittaessa puhelimitse tai sähköpostilla.

Lapsille asiasta puhutaan heidän kehitystasonsa huomioiden. Turvallisuudesta ja tunnetaidoista keskustellaan paljon lasten kanssa ja heidän kanssaan harjoitellaan kyseisiä taitoja.

- Esiopetusryhmän toimintatavat lasten ja huoltajien osallistamisessa opiskeluhoitokertomuksen suunnitteluun, arviointiin ja toimintaan.

Lapsi kokee olevansa tärkeä ja huomattu esiopetuksessa ja, että hänen asioitaan kuullaan. Lapsia rohkaistaan kertomaan asioita ryhmässä, mutta heille annetaan mahdollisuus myös keskustella aikuisen kanssa rauhassa pienemmässä ryhmässä tai aikuisen kanssa kahden kesken. Jokaista lasta haastatellaan ennen oppimissuunnitelman keskustelua.

Esiopetuksessa kohdataan päivittäin lasten lisäksi myös heidän huoltajansa. Lasta koskevat asiat kerrotaan huoltajille ja kuullaan huoltajien kommentit ja mielipiteet. Esiopetuksessa arvostetaan huoltajien ajatuksia lapsen kasvun ja kehityksen parhaimpina asiantuntijoina.

- Esiopetusryhmän toimintatavat opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden ja muiden opiskeluhoillon yhteistyötahojen kanssa.

Tarvittaessa ollaan yhteydessä.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

- Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus, ohje käsitelty päiväkodissa (pvm.) 26.8.2023
- Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma, käsitelty päiväkodissa (pvm.) 26.8.2023